

Årsmelding 2025

Innhold

Leder	04
Hovedaktiviteter i GMO-nettverket	08
Viktige hendelser på genteknologiområdet	14
Foreningen og medlemsorganisasjonene	24
Styret og styrets arbeid	28
Ordforklaring og fotnoter	30

Tro og tillit

Vi legger bak oss et urolig år. Krig, maktforskyvninger og en vaklende regelstyrt verdensorden preger overskriftene. I en uforutsigbar verden, skygger akutt uro for de langsiktige utfordringene knytta til klima- og naturkrise. Vi trenger mer enn noen gang ansvarlige politikere som prioriterer også fremtidig bærekraft og beredskap. I arbeidet med å utvikle mer bærekraftige matsystem trekkes moderne genteknologi frem som et muliggjørende verktøy. Lovnader om teknologiens potensial til å løse floker knytta til matsikkerhet, klimatilpasning og tap av biologisk mangfold fremstår fasinende. Forskere og bedrifter vil utvikle genmodifiserte planter og dyr som tåler og er tilpasset en mer utfordret matproduksjon.

Nettopp fordi moderne genteknologi er et så kraftfullt verktøy, er ansvarlig regulering og åpen grunnforskning viktigere enn noen gang. Per i dag vet vi lite om hvilke økologiske konsekvenser det kan få å sette nye genmodifiserte organismer ut i naturen. Innovasjon må ha mål om å skape bred samfunnsnytte og rettferdig fordeling. Vi må sikre at teknologien ikke bidrar til å ytterligere sementere eksisterende maktstrukturer eller støtte opp under ressurskrevende produksjonsregimer i vårt globale matsystem.

GMO-nettverket er en bred allianse bestående av 20 organisasjoner og bedrifter. Våre medlemmer har ulike roller og kan ha ulike holdninger til bruk av genmodifiserte organismer. Det som samler oss, er ønsket om en

forsvarlig, risikobasert GMO-regulering og valgfrihet for forbruker og produsent. Vi etterlyser også mer uavhengig forskning og støtter derfor forskning på alle relevante forhold knyttet til GMO.

Forsvarlighet i loven

Våren 2025 vedtok Stortinget med bredt flertall modernisering av vår norske genteknologilov. Endringene i lovteksten har som formål å stimulere til økt forskning og utvikling på feltet, samtidig som bruk av GMO i vårt matsystem skal foregå på en måte som ivaretar risikovurdering, sporbarhet og merkekrav. Stortingsbehandlingen bekreftet at kravene til bærekraft, samfunnsnytte og etikk fortsatt skal være bærebjelker i den norske forvaltningen.

GMO-nettverkets medlemsorganisasjoner og ikke minst tidligere leder, Aina Bartmann, har vært viktige stemmer i denne prosessen, som nå er et avsluttet kapittel.

Det europeiske skiftet

Samtidig åpnes et nytt og utfordrende kapittel i EU. Gjennom høsten 2025 har det pågått intense forhandlinger om et nytt regelverk (*lex specialis*) for planter utviklet ved nye genomteknikker. Lovforslaget har som hensikt å stimulere til økt innovasjon, bærekraft og konkurransekraft i europeisk planteforedling og matsystem.

Denne såkalte NGT-forordningen er fortsatt ikke endelig vedtatt, men blir den det vil den frita en gruppe GMO-planter fra dagens krav til risikovurdering, sporbarhet og merking.

Reguleringsforslaget er heftig debattert. På den ene siden står aktører som ønsker liberalisert spillerom i møte med teknologiutviklingen i land som Kina og USA. På den andre siden står bekymrede representanter som mener reguleringsforslaget utvanner selve bærebjelken i EUs lovgivning, nemlig et høyt beskyttelsesnivå for mennesker og miljø.

Åpenhet og valgfrihet

GMO-nettverkets allianse blir utfordret på flere prinsipielle forhold hvis EUs NGT-forordning vedtas i sin nåværende form. Forordningen vil påvirke norsk lovgivning gjennom våre EØS-rettslige forpliktelser og kan utfordre mye av Genteknologilovens nåværende virkeområde, nettopp

«Stortingsbehandlingen bekreftet at kravene til bærekraft, samfunnsnytte og etikk fortsatt skal være bærebjelker i den norske forvaltningen»

fordi en gruppe GMO-planter («NGT1») fritas fra godkjennings-rutiner – inkludert risikovurdering, sporbarhet og merkekrav. En slik mulig usynlig innføring av ny teknologi i maten vår, utfordrer både bondens og forbrukers valgfrihet. For GMO-nettverket blir det desto viktigere å fremover bygge dialog, kunnskap og allianser innad i den norske verdikjeden, for å sikre fortsatt tillitt til norsk matproduksjon.

Bærekraft som ambisjon

I lovforslaget fra EU er det forsøkt å innlemme bærekraft-hensyn som en del av reguleringen, en tankegang som Norge har vært pionér på i utformingen av vår genteknologi-lov. I den norske loven stilles det krav om bærekraft-hensyn også når det gjelder måten vi forvalter natur og biologisk mangfold. Våre lovregulerte prinsipper om bærekraft, samfunnsnytte og etikk ved fremstilling og omsetting av gamle og nye GMO-er, vil stimulere ansvarlig innovasjon. Disse prinsippene må vi hegne om, både i møte med gamle og nye GMO-regelverk som innføres fra EU.

«Det er med stor ydmykhet og motivasjon jeg har tatt over stafettpinnen i GMO-nettverket»

Et nytt kapittel for GMO-nettverket

Sommeren 2025 markerte et nytt kapittel for GMO-nettverket. Etter ti års formidabel innsats gikk Aina Bartmann av med pensjon. Ainas lederskap har vært imponerende og inspirerende, hun har bygget en unik allianse der kunnskap og integritet står i sentrum, og hun har maktet å løfte komplekse spørsmål rundt genteknologi ut til bonden, forbrukeren og politikerne.

Det er med stor ydmykhet og motivasjon jeg har tatt over stafettpinnen i GMO-nettverket. Den teknologiske utviklingen og debatten løper raskt, det kan være vanskelig å henge med. Samtidig må vi ikke stirre oss blinde på enkelgener eller tekniske innovasjoner, men

beholde systemperspektivet. Det viktigste spørsmålet er ikke bare hva teknologien kan gjøre, men hvem som har makten over den, og hvilken type matproduksjon den bygger opp om.

GMO-nettverkets rolle som kunnskapsformidler og alliansebygger er viktigere enn noen gang. Jeg ser frem til å fortsette dette arbeidet sammen med dere alle, og vil takke alle tillitsvalgte og ansatte blant våre medlemmer for konstruktivt samarbeid og viktige bidrag i 2025.

Oslo, 3. mars 2026

Marte von Krogh
daglig leder

Hovedaktiviteter i GMO-nettverket

Kunnskapsbygging og -formidling

Et hovedformål for GMO-nettverkets arbeid er å bygge kunnskap og bidra til en demokratisk debatt om genmodifiserte organismer i matproduksjon.

Følgende er en oversikt over arrangementer i 2025, der tillitsvalgte eller ansatte i GMO-nettverket har arrangert møter, holdt foredrag eller vært med som deltakere i ulike prosesser. I tillegg har nettverket hatt kontaktmøter med representanter fra politiske partier og næringsorganisasjoner.

- Innledning for Vestfold Bygdekvinnelag
- Innledning for Telemark Bonde- og Småbrukarlag
- Arrangert workshop for interessenter i Nano4CRISPR
- Kontaktmøte NORCE i Tromsø
- Debattmøter under Arendalsuka
- Innledning for kvinneutvalget i Kristelig Folkeparti
- Orientering for styrerepresentantene i Norsk Bonde- og Småbrukarlag
- Innlegg på Landbrukskonferansen til Nei til EU
- Innlegg på styremøte hos Handelskampanjen

Forskningsprosjekter

Nano4CRISPR

GMO-nettverket er partner i [Nano4CRISPR](#), et forskningsprosjekt der samfunnsaktører samarbeider med forskere i nano- og bioteknologi for å gi retning til utviklingen

av nye teknologiske løsninger som kan bidra til et bærekraftig landbruk. Nano4CRISPR er et samarbeid mellom prosjektpartnerne NORCE Klima og miljø, NTNU NanoLab, GMO-nettverket, Norges Bondelag, Miljømerking Norge – Svanemerket og Yara AS.

Flere land bruker i dag nanopartikler i sin landbruksproduksjon for å forbedre opptak av gjødselstoffer og plantevernmidler, og for å redusere forbruket av miljøbelastende innsatsfaktorer. I Nano4CRISPR-prosjektet går forskerne ved NTNU og NORCE sammen for å utvikle såkalte nanoCRISPR-forbindelser. Disse forbindelsene vil bestå av nanopartikler som virker som bærere og beskyttere for små genredigerings-molekyler. Nanopartiklene får plantecellene til å ta opp disse molekylerne, som så kan gjøre den ønskede genetiske endringen inne i cella. Eksempler på en slik endring kan være å slå av visse gener for å oppnå resistens mot sykdomsframkallende organismer eller å sette inn gener fra ville plantevarianter for å øke næringsinnholdet.

Nettverkets rolle i prosjektet er å delta i en interessentgruppe som diskuterer og gir innspill rundt både muligheter og risiko nanoCRISPR-teknologien bringer med seg. I tillegg bidrar vi gjennom praktisk tilrettelegging av samlinger for stakeholder-gruppen.

Workshop Nano4CRISPR

Nettverket deltok på workshopen Nano4CRISPR på

Nettverkets rolle i prosjektet er å delta i en interessentgruppe som diskuterer og gir innspill rundt muligheter og risiko nanoCRISPR-teknologien bringer med seg

Foto: iStock

Kringler gård 24. og 25. februar. Dag en ble brukt til å gå gjennom det konkrete prosjektet, samt drøfte ansvarlig forskning og innovasjon (RRI). Dag to var hovedsakelig viet til scenarier for fremtidig bruk av nanoCRISPR-teknologien.

Nettverket hadde ansvaret for praktisk gjennomføring av workshopen som samlet 20 deltakere.

SafePhae03

GMO-nettverket deltar også i forskningsprosjektet SafePhae03: [Data-driven engineering of microalgal biofactories for safe and efficient omega-3 production](#). Prosjektet ledes av NORCE i Bergen. Målet er å utforske muligheten for å produsere omega 3-fettsyrer på en trygg måte. Prosjektet legger også vekt på dialog mellom forskere, forbrukere og næringsaktører. Vår rolle i prosjektet er som medlemmer i det rådgivende utvalget.

«Et hovedformål for nettverkets arbeid er å bygge kunnskap og bidra til en demokratisk debatt om genmodifiserte organismer i matproduksjon»

«GMO-nettverket har et utstrakt samarbeid på nordisk, europeisk og globalt nivå»

Møte om GMO i maten i Arendal

GMO-nettverket arrangerte debattmøte om bruk av genmodifiserte organismer i matproduksjonen tirsdag 12. august. Første del av møtet var viet debatt om bruk av GMO i fôrressurser til både land- og havbruk. Innledere var Bjørn Gimming, leder i Norges Bondelag, Krister Hoaas, fagsjef i Sjømat Norge og Knut Lutnæs, seniorrådgiver i Coop.

Den andre delen av møtet omhandlet muligheter for å endre arvestoffet i husdyr ved bruk av nye metoder for genmodifisering. I denne delen deltok Eli Grindflek, forskningsdirektør i Topigs Norsvin og Jacob Seilø Torgersen, seniorforsker i AquaGen. Møtet ble åpnet

av styreleder i nettverket Anne Irene Myhr og daglig leder Marte von Krogh avsluttet møtet. Aslak Bonde var møteleder. [Opptak fra møtet finnes her.](#)

Internasjonalt samarbeid

GMO-nettverket er tilknyttet et europeisk GMO-nettverk, der mange av de nordiske samarbeidspartnerne også er med. Dette er svært nyttig for å kunne følge utviklingen i EU og for å få kunnskap om forholdene i de enkelte medlemslandene. Det europeiske nettverket har vært spesielt viktig i forbindelse med at EU-kommisjonen la fram sitt forslag til ny regulering av genmodifiserte planter.

GMO-nettverkets styrerepresentant Lise Saga og daglig leder Marte von Krogh deltok på nettverketsmøte med det europeiske GMO-nettverket i oktober. Agenda for møtet var politisk påvirkningsarbeid opp mot kommende NGT-forordning

GMO-nettverket har også kontakt med ulike landbruks- og miljøorganisasjoner i Afrika, Asia, Canada og USA i spørsmål om GMO. Her i Norge gir Utviklingsfondet og Spire viktige bidrag til GMO-nettverkets internasjonale arbeid.

Høringssvar

GMO-nettverket har i løpet av 2025 svart på 3 høringer på GMO-området.

Endringer i genteknologiloven

Nettverket leverte høringsinnspill til energi- og miljøkomiteens arbeid med Prop 69 L (2024 - 2025). Nettverket la vekt på at selv om genteknologiloven i hovedsak har tjent oss godt, er det behov for oppdatering i tråd med utviklingen innen genteknologi. Videre understreket vi at endringer i genteknologiloven må ta høyde for fortsatt rask utvikling av nye metoder og nye anvendelsesområder for genmodifiserte organismer. Det betyr at loven ikke må være innskrenkende, men tvert imot fleksibel og anvendbar på nye områder slik at det kan stå seg over tid. Endringene må også stimulere til forskning og innovasjon som kan bidra til trygge og bærekraftige løsninger. På bakgrunn av dette støttet GMO-nettverket forslagene til endringer av genteknologiloven i Prop 69 L.

Nettverket pekte på at da genteknologiloven ble vedtatt i 1993 var den forut for sin tid, ikke minst med dens krav til at genmodifiserte organismer skulle være bærekraftige, samfunnsnyttige og etisk forsvarlige. Nettverket viste videre til at EFTA-landene i forhandlingene om inngåelse av EØS-avtalen, fikk gjennomslag for å kunne bruke disse vurderingskriteriene i forbindelse med utsetting av levende GMO.

I innspillet til komiteen ble det pekt på at krav til bærekraft, samfunnsnytte og etisk forsvarlighet blir stadig viktigere i en verden som må løse klima- og naturkrisen, og samtidig lykkes med en mer rettferdig fordeling globalt. EØS-avtalens adgang til å stille disse kravene må derfor sikres ved en eventuell innlemmelse av nytt GMO-regelverk i EØS-avtalen.

Nettverket viste videre til at den største usikkerheten knyttet til bruk av GMO er utilsiktede effekter i økosystemene, og at miljømyndighetene har den beste kompetansen på dette området. Nettverket påpekte at det er miljømyndighetene som har det overordnede ansvaret for naturmangfold, en helt sentral problemstilling knyttet til utsetting av GMO i naturen. Miljømyndighetene har også en uavhengig rolle i forhold til næringsinteresser.

I tråd med dette bør miljømyndighetene fortsatt ha forvaltningsansvar for alle levende GMO-er under genteknologiloven. I innspillet til komiteen uttrykte nettverket glede for at viktigheten av miljøhensyn og behovet for miljøkompetanse i forvaltningen er fremhevet i proposisjonen.

Risikovurdering av genmodifiserte dyr

GMO-nettverket leverte i mars en høringsuttalelse knyttet til EFSA's utkast til uttalelse om retningslinjer for helse- og miljørisikovurdering av genmodifiserte dyr. («*Draft scientific opinion on new developments in biotechnology applied to animals: an assessment of the adequacy and sufficiency of current EFSA guidance for animal risk assessment*», public consultation number PC-1293)

Nettverket viste til to relevante arbeider, begge utarbeidet av Vitenskapskomiteen for mat og miljø, VKM. Det ene var VKMs rapport om genredigering til bruk i mat- og forproduksjonen og hvilke følger det kan ha for risikovurdering av disse nye GMO-ene. (VKM (2021): *Genome editing in food and feed production – implications for risk assessment*).

«Norge har i dag en genteknologilov som stiller unike krav til bærekraft, samfunnsnytte og etikk»

Scientific Opinion of the Scientific Steering Committee of the Norwegian Scientific Committee for Food and Environment.). Rapporten omfatter en gjennomgang av EFSAAs veiledningsdokumenter for risikovurdering av genmodifiserte dyr.

Nettverket fant ikke at dette arbeidet var omtalt i EFSAAs utkast og kunne heller ikke finne det i referanselisten. Det samme gjaldt VKM sin risikovurdering av Havforskningsinstituttets søknad om et feltforsøk med genmodifisert steril oppdrettlaks (VKM (2023): *Environmental risk assessment of genetically modified sterile VIRGIN® Atlantic salmon for use in research trials in aquaculture sea-cages. Scientific Opinion of the Norwegian Scientific Committee for Food and Environment.*) Denne risikovurderingen konkluderte med at det var potensielt stor risiko for villaksen i området forbundet med feltforsøket. Feltforsøket ble heller ikke godkjent av Miljødirektoratet

På bakgrunn av dette, anbefalte nettverket at EFSA tok med disse rapportene i sitt videre arbeid.

Innspill til Matsystemutvalget

GMO-nettverket ga i september 2025 innspill til det offentlig utnevnte [Matsystemutvalget](#) som skal levere sin NOU om det norske matsystemet i løpet av 2026.

Matsystemutvalget har et bredt og dagsaktuelt mandat, nemlig å beskrive dagens situasjon i det norske matsystemet sett opp mot FNs definisjon av et bærekraftig matsystem og å komme med anbefalinger og forslag til tiltak for hvordan myndigheter, næringsliv og andre aktører kan arbeide for å styrke den sosiale, miljømessige og økonomiske bærekraften i det norske matsystemet, samt bidra til at det globale matsystemet blir med bærekraftig.

GMO-nettverkets høringsinnspill til Matsystemutvalget oppfordret utvalget til å sikre at genteknologiens rolle

i arbeidet med bærekraftige matsystem skjer under regulerte, rettfærdige og transparente rammer som tjener hele befolkningen og tar hensyn til økosystemenes sårbarhet.

Våre matsystem utfordres av natur- og klimakrise, geopolitisk uro, maktkonsentrasjon i verdikjedene, svekket økonomi for primærprodusenter, samt økende feilernæring og målkonflikter knyttet til arealbruk og ressursfordeling. Det er klart at teknologiske tiltak kan bidra i dette utfordringsbildet, og diskusjonen rundt genteknologi bringer mange lovnader om bærekraftige løsninger. Samtidig påpeker GMO-nettverket at teknologiske løsninger aldri er nøytrale – de bærer med seg både muligheter og risiko, og må vurderes i en bred samfunnsmessig kontekst.

Norge har i dag en genteknologilov som stiller unike krav til bærekraft, samfunnsnytte og etikk. Dette rammeverket har tjent oss godt, og GMO-nettverket mener det bør styrkes og videreføres – ikke svekkes – i møte med teknologiens videre utvikling. Stortingets nylige vedtak om endringer i Genteknologiloven vitner om en fortsatt ansvarlig linje, samtidig som det legges bedre til rette for uavhengig forskning og utvikling. Norge har sterke fagmiljøer innen planteforedling og husdyravl, høy tillit mellom produsenter og forbrukere, og en godt organisert jordbruksstruktur. Dette gir oss grunnlag for å gå frem med klokskap og integritet, også i møte med våre internasjonale forpliktelser.

GMO-nettverket mener at følgende prinsipper bør ligge til grunn for all videre vurdering og bruk av genmodifiserte planter, dyr og mikroorganismer i (norske) matsystemer:

- Føre-var-prinsippet må ligge fast. Teknologiens modenhet, utilsiktede konsekvenser for økosystemer, og risiko må vurderes grundig før utsetting.
- Demokratisk kontroll og uavhengig forskning er avgjørende. Det må sikres åpenhet og transparens i hele utviklings- og godkjenningssløpet.
- Krav om sporbarhet og merking må videreføres og styrkes – for å sikre tillitt, og forbrukerens og produsentens rett til å velge.
- Helhetlige vurderinger må ligge til grunn. Det betyr at også økonomiske, sosiale og etiske aspekter skal vektlegges, ikke bare teknologisk funksjonalitet.

Viktige hendelser på genteknologiområdet 2025

Endringer i genteknologiloven

I mai vedtok Stortinget regjeringens forslag til endringer i genteknologiloven, endringer som for det aller meste var basert på forslag fra et enstemmig Genteknologiutvalg eller mindretallet i utvalget, jf. Prop 69 L (2024 - 2025). Endringer i genteknologiloven og Innstilling 299 L fra Stortingets energi- og miljøkomite. Alle partier bortsett fra Kristelig Folkeparti og Rødt stemte for regjeringens forslag. KrF og Rødt ønsket saken bedre utredet og sendt på ny høring.

Moderniseringen av genteknologiloven innebærer at hovedtrekkene i dagens lov videreføres. Dette gjelder blant annet:

- Definisjonen av hva GMO er. Ordlyden i GMO-definisjonen endres, men innholdet er materielt sett det samme. Dette følger av at Norge er bundet av definisjonen i EUs utsettingsdirektiv, som er en del av EØS-avtalen.
- Føre-var-prinsippet videreføres som i dag.
- Helse- og miljørisikovurdering av alle GMO-er før utsetting. Vitenskapskomiteen for mat og miljø skal fortsatt foreta denne risikovurderingen. Det er vedtatt at risikovurderingen kan forenkles for noen søknader om godkjenning, basert på at risikofaktorene kan være færre for noen typer GMO, og fordi kunnskapen om helse- og miljørisiko ved bruk av GMO vil øke.
- Dagens forbud mot gener som koder for antibiotikaresistens videreføres.
- Alle GMO-er skal fortsatt kunne spores og merkes. Forbrukere og produsenters rett til å velge er ikke endret.
- Dagens krav til separate produksjonslinjer for å hindre innblanding av GMO opprettholdes.
- Krav til åpenhet og offentlige høringer videreføres ved søknader om utsetting av GMO.
- Kravene til at GMO-er skal være samfunnsnyttige, etisk forsvarlige og bidra til bærekraftig utvikling (BSE) videreføres, men det er vedtatt at det som hovedregel ikke skal stilles slike krav ved forsøksutsetting.
- Loven slår fast at Norge fortsatt har adgang til å forby GMO-er godkjent i EU, blant annet basert på bærekraft, samfunnsnytte og etikk. Det er vedtatt en endring som innebærer at en GMO godkjent i EU etter utsettingsdirektivet også er godkjent i Norge med mindre myndighetene nedlegger forbud. Denne endringen er i tråd med gjeldende praksis, en praksis som har eksistert siden 2014.
- Det er vedtatt at klinisk utprøving av GMO-legemidler til mennesker ikke skal vurderes ut fra bærekraft, samfunnsnytte og etikk, men at de fortsatt skal brukes i vurderingen av GMO-legemidler til dyr.

behandle forslaget. Alternativet ville være å be EU om å reforhandle EØS-avtalen på GMO-området. Det ble heller ikke fremmet forslag i Stortinget om realitetsbehandling av forslaget fra flertallet i Genteknologiutvalget.

GMO-regelverk i EU

EU har over tid en pågående prosess om forslag til ny regulering av en gruppe genmodifiserte planter, såkalte NGT-planter (new genomic techniques). Opprinnelig reguleringsforslag fra EU-kommisjonen (juli 2023) ble møtt med vesentlige endringsforslag av EU-parlamentet (2024) og tilsvarende fra EU-rådet (våren 2024). Etter flere trilogforhandlinger mellom parlamentets og rådets forhandlingsutvalg høsten 2025, landet partene i en enighet 4. desember 2025.

Fremforhandlet [reguleringsforslag](#) må igjennom en *second reading* (andregangs behandling) før denne lovteksten er endelig vedtatt. Det hersker nå størst spenning til EU-parlamentets behandling, da fremforhandlet reguleringsforslag ikke har tatt hensyn til parlamentets opprinnelige forhandlingsposisjon som krevde forbud mot patenter på NGT1-nivå og som krevde merking ut i markedet også på NGT1-nivå. Parlamentet forventes å stemme over forslaget i medio mai 2026.

NGT-forordningen er en *lex specialis* som tar visse GMO-planter ut av EUs GMO-regulering til fordel for denne. NGT-forordningen slår fast at NGT-planter er genmodifiserte organismer, men regulerer allikevel enkelte av disse GMO-ene ut av GMO-regelverket gitt teknikken for, omfanget av og opphavet til de genetiske endringene på plantenivå. Forordningen deler NGT-planter i to kategorier, hvor:

NGT1 skal behandles likt som konvensjonelt foredlede planter og fritas derved fra krav til risikovurdering, sporbarhet og merking.

NGT2 skal i hovedsak fortsatt reguleres under GMO-lovgivningen, men visse krav forenkles eller lempes på gitt den aktuelle NGT2-plantens risikoprofil og bidrag til (definert – men ikke operasjonalisert) bærekraft.

Formålet med det nye NGT-regelverket, er forklart å stimulere til økt innovasjon, konkurransekraft og bærekraft i EUs mat- og landbrukssektor. Det er reist kritikk fra flere om at hensynet til økosystemer og biologisk mangfold blir nedprioritert. Blir NGT-forordningen vedtatt i sin nåværende form, får vi en form for paradigmeskifte i forvaltningen av genmodifiserte organismer innad i EU – hvor en potensielt stor andel av pågående utvikling av GMO-planter reguleres ut av GMO-lovgivningen.

Når NGT-forordningen endelig vedtas, følger inntil to år med lovtekstarbeid før endelig regulering er operativ innad i EU.

NGT-forordningen er EØS-rettslig relevant, og det forventes at norske myndigheter innlemmer og gjennomfører den endelige NGT-forordningen i norsk lovverk.

Bioteknologirådet

Bioteknologirådet arrangerte Bioteknologidagen 12.februar i Oslo.

Ett av temaene var genredigering av laks. Norge er verdensledende i Crispr-laks forskning. Professor i fiskeavl Hans Magnus Gjølén ved NMBU og seniorforsker Jacob Seilø Torgersen ved AquaGen innledet om dette forskningsarbeidet og hvilke muligheter og begrensninger som kan finnes knyttet til bruk av denne teknologien.

[Du kan se video av møtet her.](#) Seansen med genredigering av laks startet 40 minutter inn i opptaket. Bioteknologirådet arrangerte åpent møte om genmat i Arendal 11.august.

Innledere var Alfred Bjørlo, Venstre, Sigrid Heiberg – Fylkesleder, MDG, Gaute Lenvik, Administrerende direktør, Norsk Landbrukssamvirke, Tor Jacob Solberg, leder,

Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Tage Thorstensen, Molekylærbiolog og forsker, Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) og Stine Hufthammer Indreli – Cellebiolog og seniorrådgiver i Bioteknologirådet

Møtet ble ledet av Marianne Aasen, leder i Bioteknologirådet.

[Du kan se opptak av møtet her.](#)

Bioteknologirådet arrangerte frokostmøte om genredigering av laks i Bergen 3. desember.

Her presenterte seniorforsker Rolf Brudvik Edvardsen fra Havforskningsinstituttet arbeidet med å utvikle en steril oppdrettslaks, og belyste både hvilke muligheter og hvilke utfordringer som ligger i dette.

[Opptak fra frokostseminaret kan du se her.](#)

«Formålet med det nye NGT-regelverket, er å stimulere til innovasjon, konkurransekraft og bærekraft i EUs mat- og landbrukssektor»

Foreningen og medlemsorganisasjonene

Foreningen fungerer som en paraplyorganisasjon for organisasjoner, bedrifter og andre private eller offentlige institusjoner som støtter formålet for vårt arbeid.

Vi må spille på lag med naturen!

GMO-nettverket ble formelt stiftet som forening i 2016. Foreningen fungerer som en paraplyorganisasjon for organisasjoner, bedrifter og andre private eller offentlige institusjoner som støtter formålet for vårt arbeid. GMO-nettverket er livssynsnøytralt og partipolitisk uavhengig. Arbeidsområder og prioriteringer er nedfelt i formålsparagraf, budsjett og arbeidsplan.

Vårt formål

Årsmøtet 2025 vedtok endringer i nettverkets formålsparagraf til følgende ordlyd:

- Bidra til en demokratisk og kunnskapsbasert debatt om genmodifiserte planter, dyr og mikroorganismer, der GMO vurderes i et helhetlig perspektiv hvor også alternative løsningsstrategier er del av beslutningsgrunnlaget.
- Arbeide for at føre-var-prinsippet ligger til grunn for lovregulering og bruk av genmodifiserte organismer.
- Arbeide for at fremstilling og bruk av genmodifiserte organismer skal være uten skade på mennesker, dyr og økosystemer. Genmodifiserte organismer må ikke godkjennes dersom det kan bidra til redusert biologisk eller genetisk mangfold.
- Arbeide for at utvikling og bruk av genmodifiserte organismer er i tråd med krav til bærekraft, samfunnsnytte og etikk.

Foto: Shutterstock

- Støtte forskning på genteknologi som kan bidra til trygge og bærekraftige løsninger.
- Bidra til å sikre forbrukere og produsenters rett til å velge produkter som er produsert uten genmodifisering.
- Arbeide for demokratisk kontroll over utvikling og bruk av GMO, inkludert kontroll over genetiske ressurser.

Finansiering

GMO-nettverket finansieres i hovedsak av medlemskontingenter og organisasjonsstøtte fra Landbruks- og matdepartementet.

Medlemmer og støttemedlemmer

På årsmøtet 11. mars fikk GMO-nettverket to nye medlemmer, Norges Skogeierforbund og Norges Vel. I tillegg endret Coop Norge SA status fra støttemedlem til medlem.

Medlemmer og deres representanter

Fram til årsmøtet 11. mars hadde nettverket 14 medlemmer. På årsmøtet økte faste medlemmer til 17. Følgende personer har på ulike måter representert sin organisasjon i GMO-nettverkets arbeid i løpet av 2025:

01. Biologisk-dynamisk forening ved Elise M. Lund Malik og Mira Beckstrøm Laurantzon
02. Bondens marked Norge ved Randi Ledaal Gjertsen
03. COOP Norge SA ved Knut Lutnæs
04. Greenpeace Norge ved Halvard Haga Raavand
05. Natur og Ungdom ved Johanna Leivestad og Helene Sofie Smit
06. Norges Birøkerlag ved Linn Fenna Groeneveld
07. Norges Bondelag ved Bodhild Fjelltveit, Simen Solbakken og Hildegunn Gjengedal
08. Norges Bygdekvinneforbund ved Cesilie Aurbakken og Anne Irene Myhr
09. Norges Bygdeungdomslag ved Sigrid Heringstad og Malin Solberg
10. Norges Skogeierforbund ved Per Skorge og Hans Asbjørn Sørli
11. Norges Vel ved Øyvind Ørbeck Sørheim, Cornelius Van Blerk og Anne Strøm Prestvik
12. Norsk Bonde- og Småbrukarlag ved Lise Saga og Tor Jacob Solberg
13. Norsk Landbrukssamvirke ved Gaute Lenvik
14. Norges Naturvernforbund ved Truls Gulowsen, Sidsel Børresen og Arnodd Håpnes
15. Økologisk Norge ved Markus Hustad, Stina Mehus og Kari Marte Sjøvik
13. Spire ved Elise Åsnes, Filippa Hirsch Steffens og Hanna Noemi Linder
14. Utviklingsfondet ved Elin Cecilie Ranum

Støttemedlemmer og representanter

Fram til årsmøtet 11. mars hadde nettverket 4 støtte-medlemmer der antallet sank til 3. Følgende personer har på ulike måter representert sin organisasjon i GMO-nettverkets arbeid i løpet av 2025.

- 01. Debio ved Gerald Altena og Peter Møller
- 02. Denofa ved Hans Petter Olsen, Hege Rivedal Ødegaard og Vegard Haugen
- 03. REMA 1000 ved Emilie Våge, Marna Kotte og Amalie Røhme

Årsmøtet

Årsmøtet i GMO-nettverket ble avholdt 11.3 i Oslo. Møtet behandlet 10 saker. Årsmøtet vedtok følgende uttalelser:

Årsmøteuttalselse 1 GMO-nettverket i vekst

GMO-nettverket består nå av 20 organisasjoner og bedrifter. På årsmøtet 11. mars ble Norges Vel og Norges Skogeierforbund tatt opp som nye medlemmer. I tillegg har Coop Norge gått fra å være støttemedlem til å bli medlem.

- Vi representerer nå en svært stor bredde av kunnskap og interesser i det norske samfunnet. Med Norges Vel, Norges Skogeierforbund og Coop på laget styrker vi oss som en viktig aktør i diskusjonen om forsvarlig regulering og bruk av genmodifiserte organismer (GMO).

Det sier nyvalgt styreleder i GMO-nettverket Anne Irene Myhr i en kommentar.

Myhr har lang erfaring både fra politikken og fra organisasjonslivet. Hun er også styreleder i Norges Bygdekvinnelag, en av medlemsorganisasjonene i nettverket. Den nye styrelederen legger stor vekt på behovet for en opplyst samfunnsdebatt. Derfor er det viktig med mer uavhengig forskning og økt kunnskap, mener hun.

GMO-nettverkets styrke er nettopp bredden i all den kunnskapen medlemmene representerer. Norges Vels sterke engasjement for jordhelse, plantegenetisk mangfold og mer bærekraftige matsystemer globalt vil være viktige bidrag i nettverkets arbeid. Det forskes stadig mer på genmodifisering av trær, blant annet med

mål om at skogen skal være bedre tilpasset klimaendringene. Dette er et nytt arbeidsområde for GMO-nettverket, og Skogeierforbundets kompetanse og vurderinger vil derfor være av stor betydning i tiden som kommer.

Det er forventet at et forslag om revidering av genteknologi-loven legges frem for Stortinget i løpet av våren, noe GMO-nettverket mener er på høy tid. Norge trenger en lov som er oppdatert i forhold til den teknologiske utviklingen og de store globale utfordringene vi står overfor.

Forvaltningsansvar hos miljømyndighetene

GMO-nettverket mener at forvaltningsansvaret for levende GMO fortsatt må ligge under miljømyndighetene fordi den største usikkerheten knyttet til bruk av GMO er spredning og utilsiktede effekter i økosystemene. Miljømyndighetene har et klart overordnet ansvar når det gjelder naturmiljøet. De har også kompetanse og lang erfaring med risiko-vurdering ved utsetting i naturen. Miljømyndighetene har en uavhengig rolle i forhold til næringsinteresser.

Miljømyndighetene har også praktisert stor åpenhet ved behandling av søknader. Dette har bidratt til større tillit til GMO-forvaltningen i Norge enn i mange andre land.

Tempo og omfang gjør det mer krevende

Det er forventet at vi noen år fram i tid vil se en større bredde i søknader om GMO-godkjenninger. Dersom forskningen lykkes, vil vi kunne oppleve langt større variasjon i genmodifiseringsmetoder, type organismer som er blitt modifisert, og hvilke egenskaper som er tilført. Dette stiller både myndighetene og oss som nettverk overfor en mer krevende situasjon både når det gjelder kunnskap, og det å ta stilling til ulike bruksområder. GMO-nettverkets medlemmer kan komme til å ha ulikt syn på om det er riktig å si ja eller nei til godkjenning av den enkelte GMO-en. GMO-nettverkets oppgave er å fremskaffe mest mulig informasjon slik at hver organisasjon har et så godt og balansert beslutningsgrunnlag som mulig. Medlemsorganisasjonene har ulike roller og ulike ståsted når det gjelder GMO. Det som samler oss, er ønsket om en føre-var basert GMO-regulering som sikrer uavhengig risiko-vurdering og sporing og merking av all GMO. Vi arbeider også for å sikre forbrukere og produsenter rett til å velge produkter uten genmodifisering, og for bønders rettigheter til såfrø.

Årsmøteuttalelse 2

Regjeringen må ivareta norsk handlefrihet

Årsmøtet i GMO-nettverket, samlet 11. mars i Oslo, ber regjeringen ivareta norsk handlefrihet på GMO-området. Regjeringen har signalisert at den vil foreta en gjennomgang av EØS- relevante rettsakter som ikke er innlemmet i EØS-avtalen, det såkalte etterslepet.

GMO-regelverk i EU som er ikke tatt inn i EØS-avtalen, er blant annet forordningen om genmodifisert mat og fôr (1829/2003) og forordningen om sporbarhet og merking av genmodifiserte organismer (1830/2003). En innlemmelse av disse forordningene reiser viktige spørsmål, både i forhold til Grunnloven og i forhold til om Norge fortsatt skal ha adgang til å vurdere kriteriene om bærekraft, samfunnsnytte og etikk.

Forordningen om genmodifisert mat og fôr innebærer at EU skal avgjøre om en GMO skal godkjennes eller ikke, såkalt sentralisert godkjenningsprosedyre. Godkjenner EU en GMO, vil det være lov å bruke den i alle medlemsland, såkalt direkte virkning.

Lovavdelingen i justisdepartementet uttalte i 2009 at denne prosedyren vil kunne komme i konflikt med Grunnloven og mente at en tilpasningstekst ved innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen derfor var nødvendig.¹ Det er gitt unntak når det gjelder dyrking av genmodifiserte planter. Her kan det enkelte medlemsland bestemme over sitt eget territorium. Dette er regulert gjennom direktiv 2015/412 som endrer utsettingsdirektivet.

EUs utsettingsdirektiv (2001/18) er innlemmet i EØS-avtalen med en tilpasningstekst. Denne teksten gir Norge adgang til å forby en GMO som er godkjent i EU, blant annet basert på de særskilte vurderingskriteriene bærekraft, samfunnsnytte og etikk. Denne adgangen har eksistert helt siden EØS-avtalen trådte i kraft i 1994, og Norge har nedlagt forbud mot flere GMO-er som er godkjent i EU, ikke minst fordi de har inneholdt gener som har kodet for antibiotikaresistens, noe som har vært forbudt i Norge siden 1997.

Norge har også lagt ned forbud mot GMO-er på grunn av fare for uønsket spredning, senest i 2017. I 2017 forbød Solberg-regjeringen også import av en maissort (1507) som var genmodifisert for å kunne tåle sprøytemiddelet

glufosinat, et sprøytemiddel som er forbudt i Norge. Begrunnelsen var at maisen ikke tilfredsstilte kravene til bærekraft, samfunnsnytte og etikk. Dette er den eneste gangen en GMO har blitt forbudt i Norge kun basert på kravet til etisk forsvarlighet.

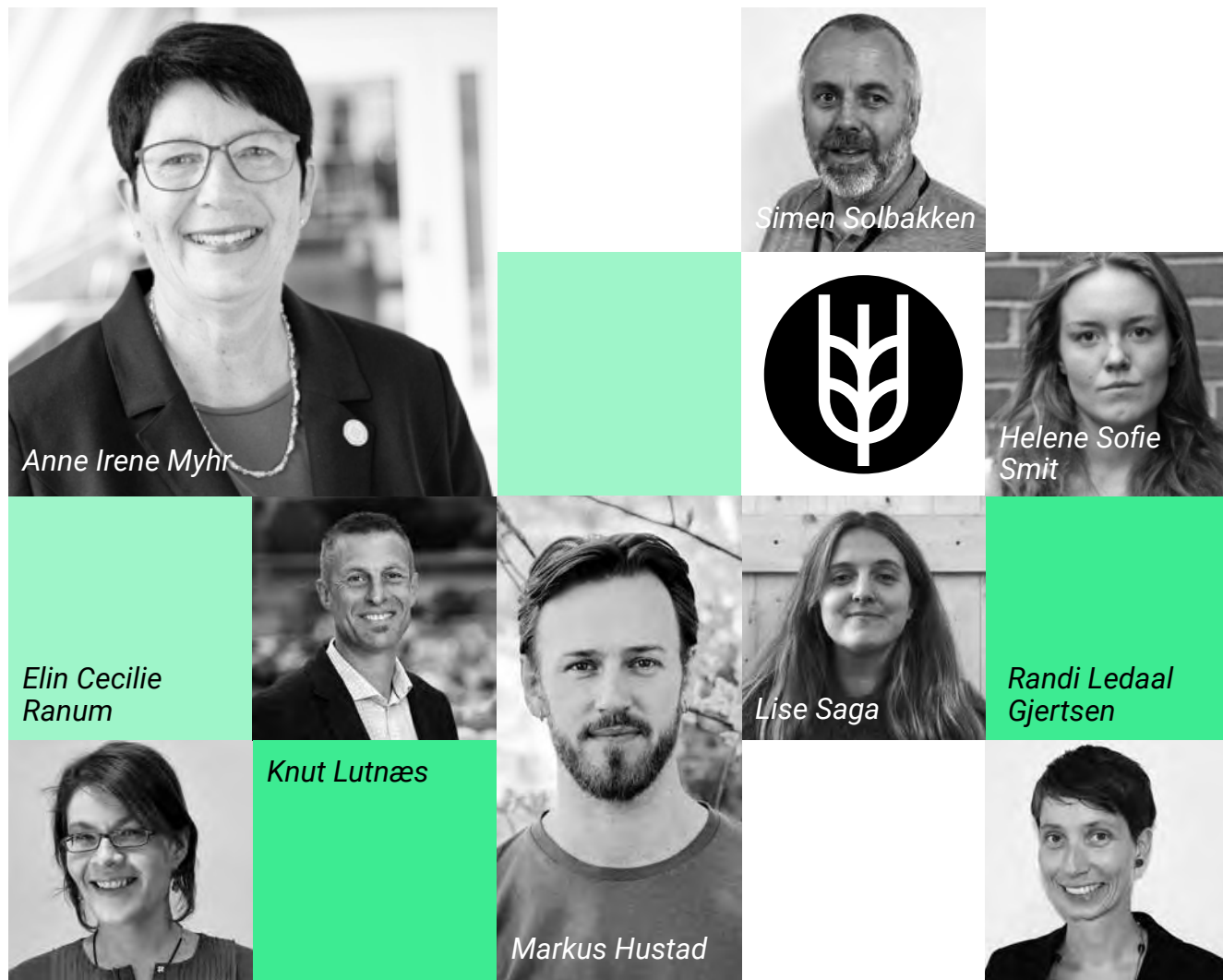
I Genteknologiutvalgets innstilling, Genteknologi i en bærekraftig fremtid, (NOU 2023:18) vises det til at Norge har utarbeidet en tilpasningstekst til GMO-forordningene som per i dag ikke er innlemmet, basert på den tilpasnings-teksten Norge har til EUs utsettingsdirektiv.

I genteknologiutvalgets innstilling står det at «(d)et norske handlingsrom vil (imidlertid) også avhenge av hva slags tilpasningstekst forhandlingene fører frem til. Dersom EFTA-landene får gjennomslag for en tilpasningstekst til mat og fôrforordningen basert på utsettingsdirektivets tilpasningstekst, vil det være et visst handlingsrom knyttet til helse, miljø og de tre vurderingskriteriene i genteknologi-loven: bærekraft, samfunnsnytte og etikk.» (NOU 2023:18, side 67)

GMO-nettverket legger til grunn at denne teksten vil sikre at Norge skal ha samme adgang til å nedlegge forbud mot GMO-er godkjent etter forordningen om genmodifisert mat og fôr (1829/2003), som vi har i dag.²

GMO-nettverket krever at en eventuell innlemmelse av GMO-regelverket må ivareta den handlefriheten Norge i dag har når det gjelder godkjenning av genmodifiserte organismer. Norge må fortsatt kunne fatte nasjonale vedtak som forbyr GMO godkjent i EU, blant annet basert på de særskilte kravene til bærekraft, samfunnsnytte og etikk.

Styret og styrets arbeid 2025

Årsmøtet vedtok at nettverket skal velge en nestleder, en vedtektsendring som trer i kraft på årsmøtet i 2026. Styret valgte derfor å konstituere Knut Lutnæs som nestleder på det første styremøtet etter årsmøtet.

Styrets medlemmer og varamedlemmer

Styreleder

Anne Irene Myhr, Norges Bygdekvinnelag

Styremedlemmer

Knut Lutnæs, Coop Norge SA, nestleder

Helene Sofie Smit, Natur og Ungdom

Markus Lohne Hustad, Økologisk Norge

Elin Cecilie Ranum, Utviklingsfondet

Varamedlemmer til styret

1:e vara: Simen Solbakken, Norges Bondelag

2:e vara: Lise Saga, Norsk Bonde- og Småbrukarlag

3:e vara: Randi Ledaal Gjertsen, Bondens marked Norge

Revisor

Flyt Revisjon AS.

Styrets arbeid

Styret har avholdt 6 styremøter og behandlet 42 saker i 2025.

Ansatte

Marte von Krogh ble ansatt som daglig leder i full stilling fra og med 1.8 2025. Aina Bartmann var ansatt som daglig leder i full stilling i perioden 1.1 til 3.7. I tillegg har Sidsel Børresen og Audrun Utskarpen arbeidet på timebasis som faglige rådgivere. GMO-nettverket har kun arbeidsgiveransvar for daglig leder.

Administrasjon og formell arbeidsgiver

GMO-nettverket, Hollendergata 5, Oslo. Nettverket leier kontor av Norges Bygdekvinnelag. I tillegg kjøper nettverket administrative tjenester av Bondelagets Servicekontor AS. Deler av virksomheten har vært basert på hjemmekontor.

Nøkkeltall og disponering av årsresultat

GMO-nettverket, Hollendergata 5, hadde i 2025 kr 1 833 765 i inntekter, derav kr 1 370 000 i organisasjonsstøtte

Sidsel Børresen

Audrun Utskarpen

over statsbudsjettet, kr 235 000 i økonomisk bidrag fra medlemsorganisasjonene og kr 228 765 i andre inntekter. Nettverkets utgifter i 2025 var på kr 1 744 922.

Nettverkets driftsresultat var et overskudd på kr 88 843. Årsresultat etter finansposter er overskudd på kr 101 223 som overføres til egenkapitalen.

Grunnlag for videre drift

Forutsetningen om fortsatt drift og utvikling er til stede, og årsoppgjøret for 2025 er satt opp under denne forutsetningen. Det er sikkerhet for 1 210 000 i økonomisk støtte over statsbudsjettet i 2026. I tillegg kommer bidrag fra medlemsorganisasjonene. Det er på bakgrunn av dette grunnlag for videre drift av arbeidet i GMO-nettverket.

Likestilling, arbeidsmiljø og ytre miljø

Styrets leder, medlemmer og varamedlemmer bestod ved utgangen av 2025 av fem kvinner og tre menn.

Arbeidsmiljøet vurderes som godt. Tiltak for å sikre et fortsatt godt arbeidsmiljø er faste medarbeidersamtaler. Virksomheten forurenser ikke det ytre miljøet. Det er ikke registrert skader eller uhell knyttet til driften.

Hjemmeside, facebook og nyhetsbrev

GMO-nettverkets [hjemmeside](#) gir informasjon om nettverket og våre aktiviteter. I tillegg fungerer den som nyhetsarkiv. Nettverkets nyhetsbrev, Nytt om GMO, sendes ut til omtrent 200 abonnenter. Det ble sendt ut 6 nyhetsbrev med til sammen 25 saker i 2025. Alle nyhetsbrev arkiveres under nyhetsbrev på våre nettsider.

GMO-nettverket har konto på Instagram og Facebook. Facebook-siden benyttes aktivt og har om lag 8 000 følgere per 31.12.25.

Ordforklaring

DNA - arvemateriale	
Genom - den totale mengden arvemateriale i en celle	
GMO - genmodifiserte organismer	
Genredigering - samlebetegnelse for nyere metoder innen genmodifisering	
Genomredigering - se genredigering	
CRISPR - Clustered regularly interspaced short palindromic repeats	
Gendrivere - metode for å overstyre naturlig seleksjon, der målet er å spre genetiske endringer i hele populasjoner av planter og dyr	
NGT - New genomic techniques	
PB - precision breeding	

Fotnoter

01. [Justis- og politidepartementet, tolkningsuttalelse fra lovavdelingen \(18-06.09\): §§ 26 og 93 - Tilpasningstekst til forordning \(EF\) nr 1829/2003 og forholdet til Grunnloven §§ 26 og 93 «Godkjenningssystemet i forordning \(EF\) nr. 1829/2003, der Kommisjonen treffer vedtak om godkjenning med direkte virkning for private i medlemsstatene, innebærer etter vårt syn en overføring av forvaltningsmyndighet som ikke kan anses som” lite inngripende” etter Grunnloven § 26 annet ledd. Det er derfor nødvendig med en tilpasningstekst ved innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen.» <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-26-og-93---tilpasningstekst-til-forordni/id567676/>](#)
02. [Genteknologi i en bærekraftig fremtid \(NOU 2923:18\), side 145: «Tidligere regjeringer har funnet regelverket EØS-relevant, og det er laget utkast til tilpasningstekst for innlemmelse av GM-pakken i EØSavtalen. Den foreslåtte tilpasningsteksten er basert på tilpasningsteksten til utsettingsdirektivet. Denne gir adgang til å fatte avvikende, nasjonale beslutninger sammenlignet med EU, og opprettholder genteknologilovens krav til etikk, samfunnsnytte og en bærekraftig utvikling.»<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-18/id2982905/>](#)

GMO-nettverket
Hollendergata 5
Postboks 9358, Grønland
0135 Oslo

post@gmonettverket
+47 944 25 979
Design og layout:
Tangram Design AS

Oslo, mars 2026

gmonettverket.no